

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Vacationis Beneficiorvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

- hæc fuit causa finalis huiusmodi dispositionis, cum illa dicatur causa finalis, ex qua oritur dispositio l. Domus ff. de cond. indeb. & consequenter dicendum est esse satisfactum Concilio, ex quo clerici sic ordinati super alimentis eis præstandis non cogantur mendicare, neque ordinantes ulterius tenebuntur ad eis providendum de necessarijs, cum iam fuerit prouidum, quia quando causa ad non causam reducitur, perinde est ac si causa illa non fuisset leg. i. in fin. ff. de cond. sine caus.
- 12 Vterius quando constitutio continet aliquid, non per se principaliter, sed ad finem alicuius mali vitandi, non illaqueat transgressores ad poenam, aut peccatum, si finis non violatur, ad quem constitutio tendit, vt singulariter tradit Arch. in cap. vtinam 76. distinct. finalis autem causa Concilij est adimpleta, ne scilicet clerici mendicent, ergo non erunt suspensi.
- 13 si, quia prouidum est eis vnde viuere possunt per d. cap. cum secundum, quod satis est, vt not. per Rebuff. in praxi benef. tit. de rescript. in forma comu. & forma paup. num. 1. & 2. quod innuit etiam Conc. in d. c. 2. in fine, dum ait, quod patrimonium alienari non possit sine Episcopi licentia, donec beneficium non sint adepti, vel aliunde habeant vnde viuere, & ita iuris esse censeo.

RESOLVT. CCCCLX.

- 1 Titulus promouendi debet consistere in immobilibus, vt annuus census, & non in re mobili.
- 2 Sufficiens erit titulus si bona mobilia, vt animalia &c. conuertantur in stabilia, quæ victum dabunt.
- 3 Caute pro Episcopis in casu annulationis tituli ad sacros ordines promoti.

An super grege animalium possit constitui titulus pro ordinibus suscipiendis.

Secundum Graff. in consil. 3. de temporibus ordinat. debet constitui in rebus immobilibus, puta super annuos census per Clement. 1. in §. cumque annui census de verb. signif. vel aliter, ita est de mente Concil. Trident. sess. 21. capitul. 2. & debet esse vere subsistens, ita quod nullo modo possit renunciari, & si renunciatur, renunciatio nullius est reboris.

Vnde secundum Molfes. in eius summa in tit. de sacramento ordinis cap. 15. num. 4. necesse est huiusmodi patrimonium consistere in bonis stabilibus, quia debent esse res fructiferae, ex quibus possit ordinandus annuos redditus percipere, & sic non sufficiunt bona mobilia, quia de facili consumuntur, nec etiam sufficiunt animalia, quia de facili etiam mori possent, nec etiam sufficerent merces, nec etiam obligatio personalis, vt quis de persona obligaretur dare victum clerico, & ita declarauit Sacra Congregatio in dict. capitul. 2. sess. 21. vt refero in praxi canonica decil. 315. vbi adduco Nauar. consil. 34. de temp. ord. Azor. Graff. & alios, qui docent hoc non habere locum, quando illa bona mobilia, animalia, vel merces conuerterentur in bona stabilia, quia tunc iudicantur vt bona stabilia, quod est perfectum, probat etiam Garzias d. cap. 5. num. 105. cum seqq. & num. 111. cum seqq.

Vt tamen se habet, & ita declarauit eadem Sacra Congregatio die 6. Februarij 1597. & pluries obseruatum vidi non posse tunc clericos ordinari, nisi redditus sint certi, & assignati super bonis stabilibus, vel super annuis introitibus, vt post alios probat Garz. d. cap. 5. num. 91. & seqq. etiam si quouis modo pater sit diues, & de iure spectet ad eum successio, & ideo fiunt instrumenta, ac contractus, vel per pa-

trem filijs, vel per fratrem fratribus, per consanguineos alijs consanguineis, & sic de alijs, de patrimonio certo, vt habetur locis citatis, imo, ne donationes huiusmodi sint fictitiae, & simulatae, curare debent Episcopi, vt producantur alia instrumenta publica ab vtraque parte iuramento vallata, assignationem, & donationem talium annuorum introituum esse realem, omni fraude, & fictione carere, & quod neque in præteritum fuerit confectus, neque in futurum conficietur actus, seu contractus aliquis in præiudicium dictæ assignationis, & donationis cum annulatione, & reuocatione cuiuslibet actus contrarij facti, vel forsan faciendi, vt post alios notat Quaran. in verbo ordo, quod intellige in fin. & stante huiusmodi diligentia, si deinde fieret reuocatio talis assignationis, non valeret, & Episcopus ad nihilum teneretur, vt post Dec. & alios probat Nauar. conf. 14. & 46. de tempor. ordin. sic etiam Sanch. lib. 6. de matrim. dist. 32. num. 7. & 8. & alij passim, quod etiam explicabitur alibi.

PRAXIS VACATIONIS BENEFICIORVM.

RESOLVT. CCCCLXI.

- 1 Clericus ob matrimonium etiam non sequuta copula beneficium amittit, quod etiam procedit, vt num. 3.
- 2 Per Matrimonium amittitur accessus, regressus, & omnia iura ad beneficium competentia.
- 4 Beneficiatus contrahens sine parcho, & testibus etiam amittit beneficium.
- 5 Adducitur integra decisio Rotæ pro resolutione questionis.

Clericus contrahens Matrimonium non seruata forma Concilij Tridentini, sess. 24. cap. 1. an amittat beneficium.

Matrimonio etiam non sequuta copula clericus ipso facto beneficium perdit, cap. 1. & cap. diuersis fallacijs de clericis coniugatis, & ibi glos. Capell. Tholof. decil. 240. Palat. Rub. in repetit. rubricæ de donat. inter virum. §. 55. numer. 5. Rosinac. de benef. cap. 3. P. Pechius in reg. beneficium, lib. 6. num. 26. Mandol. de signat. gratiæ, tit. de priuatis, versic. impetratur beneficium ob contractum matrimonij. Mascard. de prob. concl. 182. Cæual. quæst. 147. Rota in Lucana infra adducta, num. 23. & Sorius de censuris lib. 6. cap. 5. num. 16. & seq. & citandi infra num. 4. & Tho. Sanc. qui plures refert de matrimonio, lib. 3. disp. 42. a num. 4. & post hæc Gome. ad regul. de mens. Glos. 15. num. 43. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. dub. 21. Azor. in 5. mon. par. 2. lib. 7. cap. 16. quæst. 4.

Vnde per matrimonium amittitur accessus, regressus, & alia iura ad beneficium competentia. Prob. ad Monach. in cap. 1. de cleric. coniug. in 6. ex num. 5. Couar. in 1. & 2. parte, cap. 6. §. 3. num. 5. Julius Clar. lib. 5. recept. sentent. §. 2. quæst. 73. num. 5. Bernard. in practic. crim. can. cap. 80. litera E, Paris. de resignat. benef. lib. 1. quæst. 1. num. 14. Sanch. supra num. 7. qui tamen contra Prob. ibi recte ait nu. 9. per Matrimonium non extinguí dispensationem, & habilitatem ad beneficia, quia per eum solum amouetur impedimentum.

Quod ampliatur primo, vt procedat etiam si vxor non consumato Matrimonio religionem ingrederetur, & sic Matrimonium dissolueretur iuxta ea. ex publico de conuers. coniug. nam adhuc ipse beneficia amittit, nec ea recuperat Gigas de pensio. q. 51. nu. 8. Rosin. numer. 20. Couar. numer. 6. Sorius 14. & alij supra

supra citati, & Sanchez plures citans supra numer. 6.

Secundo ampliatur, vt etiam per Matrimonium cum consanguinea, vt alias de facto contractum a beneficiato minore amittatur beneficii ipso iure Abb. in d. cap. 1. Rebuff. de pacific. possessor. num. 23. alias 187. qui ait, ita seruari de filio; Corraf. de benefic. 1. par. cap. 10. num. 10. Tiraquel. de retract. Lignagier §. 26. glof. 2. num. 9. Lopez in l. 1. tit. 6. par. 1. versicel beneficio Couarr. 53. num. 4. Nauar. in manu. capit. 25. num. 119. Diaz in addit. ad Palac. Rub. supra litera B. Gregor. de benefic. cap. 25. num. 4. Paris. lib. 1. quaest. 1. num. 12. Syluest. in sum. verb. beneficium 3. num. 22. & verb. clericus 2. num. 2. versic. primo si contrahat, Armilla verbo beneficium num. 20. Lopez instruct. conscientiae 1. tom. cap. 256. & 1. tom. secunda p. cap. 49. Corradus in responson. casuum conscientiae quaestio. 34. in addit. ad fin. Sorius supra nu. 13. qui plures alios referunt, & communem dicunt Gonzalez d. glof. 15. num. 44. & glof. 57. num. 44.

4 Sed hic est difficultas grauis an si hodie stante Concilio Trident. sess. 24. cap. 1. de reformatione Matrimon. beneficiatus contraheret sine Parochos aut testibus perderet ipso facto beneficium, in qua partem affirmatiuam tenuit Rota in d. Lucana de insula sancta coram Illustrissimo Cardinal. Lancelot. 6. Iunij 1575.

5 Fuit conclusum constare, quod Michael contraxit Matrimonium cum Virginia de anno 1565. de mense Septembris, vt bene probat. 1. & 5. testes, qui coadiuantur 2. 4. & 6. & licet quinto interrogatorio praecise non recorderetur de anno, tamen postea fatendo dictum articulum verum in quo constituitur d. mensis, & annus, censetur expresse deponere de eodem mense, & anno nec obstat, quod verba, de quibus deponunt quintus, & sextus testis important sponsalia de futuro, non autem Matrimonium de praesenti, quia responderetur, quod cum sint prolata, ad interrogationem alterius, an velit inuicem, Matrimonium de praesenti contrahere videntur, vt per Couar. in 2. par. capit. 4. §. 1. num. 4. praesertim cum incontinenti fuerit subsecuta anuli immissio, vt deponunt 4. 5. & 6. testes, nam per hanc actum denotantem consensum conjugalem probatur etiam Matrimonium de praesenti, vt late Couar. in dict. cap. 4. in princip. numero 3. maxime, quia idem Michael confessus fuit, dum examinaretur se suscepisse filium ex Virginia sub 29. vel 30. Octobris 1566. & postea de anno 1576. 16. Ianuarij fuit conclusum, quod Matrimonium fuit contractum per verba de praesenti, vnde inducebatur vacatio beneficii ipso iure capit. 1. de clericis coniug. & ibi notat glof. verb. delinquendo in princip. quae est communiter approbata Couar. supra 2. par. cap. 6. §. 3. numero 4. & hanc opinionem tenet Cancellaria, vt dicit Collectarius in capitul. Ioannes num. 1. in fin. de cleric. coniugat. quae conclusio procedit etiam si non fuerit subsecuta copula iuxta decis. Rotae eod. tit. in nouis; & 1. de sponsalibus in antiq. & procedit etiam vbi Matrimonium fit nullum ex alia ratione, quam defectu consensus, quia quantum in eo fuit, contraxit, & habuit beneficium pro derelicto, & quia non debet esse melioris conditionis, qui contraxit illicitè, quam qui licitè, vt tradit Ioan. And. in d. cap. Ioannes colum. penult. quem ibi ceteri sequuntur Roman. consilio 283. col. 3. num. 5. versic. videamus Abb. in d. cap. 1. num. 2. & in fin. Brixien. quaest. dominica Marsil. singul. 386. Aufrer. in addit. ad decis. Thol. 236. in fine. Staphil. de literis gratiae fol. 75. versicul. posset tamen Rebuff. super reg. de publican. in fin. & Ias. in leg. vbi pactum num. 24. C. de transactio. Gigas de pension. quaest. 54. num. 1. Couar. d. §. 3. & est communis opinio, vt ait Barbat. consil. 16. colum. 2. in fin. versic. praeterea

accidit Imola in dict. cap. Ioannes num. 24. versic. 4. casu bene; Capra regul. 93.

Non placuit Dominis fundamentum factum in exemplo ad probandum hic adesse defectum consensus, quia videlicet non fuit probatum in hoc Matrimonio interuenisse Parochum prout disponit Concil. Trident. sess. 24. de reformatione cap. 1. quod habet decretum irritans inducens resistentiam iuris in actu contrarium gesto, quia dixerunt, quod etiam lex cum decreto irritanti resistit Matrimonio contracto cum consanguinea capit. non debet de consanguinitate, & affinitate, & tamen communiter concludunt supradicti Doctores vacationem, quia in hac materia inspicitur factum ipsum, non autem facti validitas; praeterea tunc dicitur deficere consensum quando nullo modo fuit praestitus, vt exemplificat DD. in contrahente per metum, vel non habente intellectum, non autem quando est praestitus, & illum lex annullat imò dicunt, quod Concilium in eius proemio non negat adesse consensum in matrimonio clandestino. Nec obstat, quod tunc non inducatur talis vacatio beneficii quando adest talis nullitas Matrimonij, quae inducit impedimentum publicae honestatis, quod oritur ex consanguinitate, & tamen vt dictum est, beneficium per contractum Matrimonij cum consanguinea vacare: vnde est verificata narrata Iuliani narrantis, quod beneficium vacauit per Matrimonium per verba de praesenti legitime contractum, quia cum fuit contractum interueniente consensu per verba de praesenti, verum est, quod fuerit legitime contractum secundum subiectam materiam. Praeterea cum talis surreptio verisimiliter non mouisset Papam ad concedendum, non vitiat Aegid. decis. 4. cum vulgar.

RESOLVT. CCCCLXII.

- 1 Primus, & potissimus modus vacationis beneficii est per obitum.
- 2 Beneficium etiam vacat per renunciationem.
- 3 Primum beneficium vacat per affectionem alterius.
- 4 Matrimonium per verba de praesenti facit vacare beneficium.
- 5 Ingressus religionis professione sequuta facit etiam cessare beneficium.
- 6 Regula Cancellariae 45. prohibet ne dentur literae super beneficijs vacaturis per ingressum religionis.
- 7 Per non promotionem ad ordines amittitur beneficium curatum.
- 8 Per translationem praelati ad alteram Ecclesiam vacat prima.
- 9 Praelatura vacat ob consensum non praestitum electioni intra tempus statutum ad praestandum.
- 10 Ius quaesitum per electionem amittitur ob non petitam confirmationem.
- 11 Electus si ante confirmationem administrauerit ipso iure vacat beneficium.
- 12 Promotio ad Episcopatum facit vacare beneficium post consecrationem.
- 13 Per militiam saecularem ipso iure vacat beneficium, & de omnibus alijs modis, quibus vacet ipso iure beneficium vide per discursum, vsque ad finem.

De modis, quibus vacat beneficium ipso iure.

Respondeo varijs, multisque modis vacare beneficium ipso iure, quorum primus, & potissimus vacationis beneficii modus est per obitum, & mortem naturalem rex. in cap. susceptum, & ibi glof. penult. verbo non morte de rescriptis in 6. Nam mors omnia soluit, authentica de nuptijs §. deinceps collatione 4. & sicut vltus fructus finitur morte vsu-

- te usufructuarij l. 3. §. fin. ff. quibus modis usufruct. amittatur §. finitur instituitur de usufruct. ita etiam vacat morte beneficium cum beneficiatus usufructuario vel usufructuario comparetur ca. fin. de officio ordinarij libro sexto, & ibi glos. verbo referuati Rebuff. in praxi titulo requisita ad bonam collationem nu. 48. Greg. Tholosanus in institutionibus rei beneficiarie c. 32. n. 1. cum sequentibus Franciscus Paulinus in tra. de officio & potestate capituli præludio 7. n. 4. vbi dicit, quod ita vacat per mortem beneficium, quod si miraculose resurgeret non recuperaret illud, & Syluester in summa verbo vacantium ante medium in extrauaganti suscepti, ne sede vacante, & in c. licite verbo nunquam 32. q. 7.
- 2 Secundo vacat beneficium per renunciationem seu resignationem, vt per tot. titulos de renunciatione in decretalibus 6. & clementinis etiam ex causa permutationis cap. 1. de rerum permutatione in 6. clem. 1. eodem tit.
- 3 Tertio modo vacat beneficium ipso iure per affectionem alterius beneficij incompatibilis c. referente 7. cap. præterea 14. cap. de multa 28. de prob. c. quia nonnulli de cler. non residentibus extrauagans execrabilis §. qui vero de præbendis Concil. Trid. sess. 7. cap. 4. Staphil. de literis gratiæ tit. de varijs mod. vacationis §. tertius vacationis modus num. 1. & per totum, & in reg. 57. Cancell.
- Quartus vacationis modus est per matrimonium
- 4 per verba de præsentati contractum, non autem per sponsalia de futuro c. 1. & 3. de cler. coniug. & in reg. 58. Cancellariæ glos. verbo clericalis in cap. 1. de cleric. coniugatis lib. 6. Rot. decif. 1. eodem titulo in nouis, & decif. 21. de probat. in antiquis Capella Tholosana decif. 239. & ibi Auferrius, Staphileus de literis gratiæ tit. de varijs modis vacationis §. quintus vacationis modus per totum Puteus decif. 459. lib. 2. Caputaquen. decif. 215. num. 2. par. 1. Rebuff. de nominationibus quæst. fin. num. 13. plene tradit Mascard. de probat. conclus. 180. Gigas de pensionibus quæst. 54. a num. 11. Paril. de resignat. benefic. lib. 1. quæst. 1. cum sequent. quod procedit etiam si matrimonium non teneat de iure, veluti quia cõtraxit eum impubere, vel consanguinea, vel ex alio defectu nihilominus est locus priuationi ipso iure Rot. decif. 1. & 2. de sponsalibus in antiquis Roman. consilio 483. num. 5. & 6. & ibi addit Staphileus vbi supra n. 4. 5. & 6. Malchardus vbi supra n. 5. & 6. vbi plura hic inde adducit.
- Quinto vacat ipso iure beneficium per ingressum religionis professione sequuta, & non antea cap. beneficium de regular. lib. 6. Staphileus de literis gratiæ tit. de varijs modis vacationis §. sextus vacationis modus per tot. Pauin. de off. & potestat. cap. prælud. 7. n. 10. Gregorius Tholosanus d. c. 25. num. 18. & probatur per regulam Cancellariæ 57.
- Vnde emanauit reg. 45. Cancellar. quæ disponit,
- 6 quod non dentur literæ super beneficijs vacaturis per ingressum religionis, nisi ille ingressus præcedat datam de super petitionibus.
- 7 Sexto per non promotionem, quando obtinens aliquam Ecclesiæ parochialem non promouetur intra annum ad sacerdotium, tunc quidem elapso anno vacat parochialis ipso iure cap. licet canon. de elect. lib. 6. ad cuius tex. declarationem postea venerit tex. in cap. statutum 22. cap. cum ex eo 33. c. cum missa 33. eodem tit. de electione in 6. Rot. decif. 7. de præbend. in antiq. & dec. 6. de rerum permutatione in antiquis, Staphileus vbi supra §. quartus principalis Paulinus d. præludio 7. num. 12. plena manu tradit Rebuff. in praxi titulo de non promotis infra annum per totum, vbi ponit 10. ampliaciones, & 21. limit. Ferretus conf. 53. num. 4. & 5. Gregor. Tholos. de

beneficio cap. 25. a num. 8. Parisius de resignat. lib. 3. q. 2. per totam.

- 8 Septimo per translationem prælati ad aliam Ecclesiā vacat prima Ecclesia in cap. opibus §. translationis 7. q. 1. c. quanto de translatione Episcopi c. cum singula §. prohibemus de præbend. lib. 6. Pauin. vbi supra num. 6. in fin. & num. 7. Rebuff. in praxi tit. requisita ad collat. num. 52. Ferret. conf. 11. n. 2. cum sequentibus, vbi bene declarat licet sit necessarium, quod prius sint expeditæ literæ secundæ prælaturæ, & ostendantur capitulo, vt tunc vacet prima Ecclesia quando iam cessat vacatio illius, ad quam fit transactio iuxta tex. in extrauaganti iniunctæ de electione, inter communes Abbas in cap. in nostra n. 11. de scriptis, Paulinus de officio & potestat. capituli sede vacante 3. præludio num. 14. Parisius de resignatione beneficiorum lib. 7. q. 21. n. 14. & quæst. 23. n. 47. Rebuff. in praxi tit. de simoniaca resignat. num. 31. & 40. Felyn. in c. 1. n. 3. ante finem de præscriptionibus, & late fuit resolutum in vna Bergen. Canon. 3. Iunij 1583. coram Lancell. vbi fuit reprobata opinio tenentium, quod sola expeditio literarum sufficeret, & sola scientia absque præsentatione in capitulo facta, & vide in §. 2. huius glos. a n. 80.

9 Octauo si electus intra mensem à tempore electionis, & præsentationis, vel à tempore sibi præstito non consenserit electioni, nam tunc vacat prælatura cap. quam sit §. electus verò de electione lib. 6. extrauagans si religiosus eod. tit. inter communes Rot. decif. 7. de electione in nouis Menochius de arbitrarijs lib. 2. cent. 5. casu 477. per totum.

10 Nono si electus intra tres menses post consensu electioni præstitum non petierit confirmationem m., nam ipso iure priuatur iure sibi per electionem quæsito, vt probatur in d. c. quam sit §. ceterum de electione in 6. lex 27. tit. 5. Partita 1. Tholof. de beneficio c. 25. n. 12. Rebuff. in concordata in rubr. de regia ad prælat. nomin. §. monasteria glos. verbo vacantibus vers. 12. & 13.

11 Decimo quando electus, vel presentatus ante confirmationem, vel institutionem per se, vel alium se ingesserit, & administrauerit nam eo ipso priuatur iure sibi quæsito, & beneficium vacat vt prius text. in cap. auaritia 5. de electione lib. 6. de cuius materia, & intelligentia vide Lambert. de irregulat. Gabriel. conf. 199. a num. 4. cum sequentibus lib. 1. Gomefium in reg. de triennali q. 5. vers. postremo Rota iuncta additione Papazon. decif. 6. de elect. in nouis, & dec. 83. lib. 3. p. 3. diuersor. Puteum dec. 45. lib. 3. Menochium de arbitrarijs libro secundo cent. 5. casu 203. num. 1. & seq.

Vndecimo vacat beneficium per promotionem n. 12 ad Episcopatum post adeptionem possessionis, & consecrationem secutam, vel postquam præfixum tempus ad consecrationem petendam lapsum fuerit, nam ex tunc vacant ipso iure beneficia obrenta text. in c. cum in cunctis §. cum vero de electione Concil. Trid. sess. 7. & cap. 9. sess. 23. de reform. cap. 2. Thol. d. c. 26. n. 12. & disponitur in d. l. 27. tit. 5. Partita prima, nisi prorogatio, vel retentio obrenta fuerit Couar. in pract. q. c. 36. in fi. Gigas de pensionibus q. 56. n. 3. & per tot. Caputaq. decif. 303. & 304. & dec. 294. & 400. eadem par. 2. Achill. decif. 2. de electione.

Duodecimo vacat ipso iure beneficium per militiam secularem, nam eo ipso, quod quis efficitur miles tacite renunciat beneficiis, & vacat ipso iure glos. verbo redierint c. ult. de cleric. non residentibus Barbatia conf. 11. col. fin. vers. præterea facit Imol. in d. c. fin. nu. 6. de cleric. non residentibus Gigas de pensio. q. 55. per tot. Rebuff. in tract. de nomination. q. fi. sub num. 11. vers. item tacite dicitur renunciat Paril. de resign. beneficiorum lib. 1. q. 1. n. 22. Cla-

22. Clarus in praxi criminali §. fin. q. 73. num. 6. vers. item clericus, qui est effectus miles.

Decimo tertio vacat ipso iure beneficium per electionis cassationem c. consideramus 10. cap. super eo 12. cum similibus de electione.

Decimo quarto per postulationis repulsionem extrauagans ex debito §. huiusmodi de electione inter communes c. 2. & 3. de postulat. prelatorum Rebuff. in concordata tit. de regia ad prelat. nomin. §. monasteria in gl. verbo vacationibus vers. 3. & 4.

Decimo quinto quando beneficium violenter occupatur veluti si vi ingreditur possessionem beneficij, nam eo ipso perdit ius, quod ad illud habebat, & vacat ipso iure capit. eum, qui 18. de prebendis lib. 6. Rot. decif. 3. de prebendis in nonis, & decif. 3. in antiquioribus Etsigneti Ripa in cap. saepe num. 68. de restitu. poliat. Couar. lib. 3. variarum cap. 18. num. 7. versic. illud pratermittendum non est; Pauinus vbi supra preludio 5. sub num. 10. versic. sexto per ingressum Rebuff. in sua praxi titulo de modis amittendi beneficia num. 28. & sequentibus de pacificis possessoribus a num. 226. vsque 257. Menochius de recuperanda rem. 39. quest. 37. num. 273. cum sequentibus Tholosan. de benefic. cap. 15. num. 25.

Decimo sexto vacat ipso iure beneficium per violationem sequestri impositi vigore sententiae diffinitiuæ in Roman. curia prolata in causa beneficij clement. 1. de sequestratione possels. & fruct. Mohed. decif. 2. de sequestrat. possels. & fruct. vbi num. 1. & 5. etiam dicit, quod statim violato sequestro beneficium impetrari potest, & quod talis vacatio veniat sub clausula generali, vel alio quouis modo, Tholosanus de benefic. d. c. 25. num. 14. Pauinus vbi supra dicto preludio 7. vers. 11.

Decimo septimo vacat ipso iure beneficium per non ostensionem tituli, seu dispensationis coram ordinario postquam beneficiatus monitus fuerit iuxta tex. in cap. ordinarij §. quod si forte iuncta gl. verbo eo ipso de offic. ordinarij in 6. qui text. renouatur a Concilio Tridentino sess. 7. c. 5. extrauagan. vt quos virtutis §. quod si non fecerit de offic. ordinarij inter communes Pauinus d. preludio 7. n. 12. vers. 10.

Decimo octauo vacat ipso iure beneficium per alienationem rerum Ecclesiae, siue ipsius beneficij sine debita solemnitate factam extrauagans ambrosio §. inferiores vero de rebus Ecclesiae non alienandis inter communes Gregor. Tholosanus de benefic. d. c. 25. num. 16.

Decimo nono vacat si habetur beneficium pro derelicto iuxta notata in cap. ex parte de cleric. non residentibus, & Abb. ibi num. 2. & in cap. 1. de off. vicarij Pauinus de offic. & potest. capitul. preludio 7. num. 12. versic. 7. si habeatur pro derelicto de quo vide Paris. de resignat. beneficiorum lib. 1. quaest. 15. num. 21. Rebuff. in loco de quo supra num. 57.

Vigesimo vacat ipso iure beneficium propter crimen heresis cap. ad abolendam §. 1. ibi, & sit omni beneficio spoliatus, vbi notat gl. de haereticis tradit plene Rebuff. in praxi titulo de modis amittendi beneficia num. 4. vsque ad numer. 23. Gregor. Tholos. de benefic. cap. 26. num. 5. Diaz de Luc. in sua praxi crim. c. 114. num. 2. & ibi Ignat. de Salcedo illius additionator, vbi plures allegat contrariam sententiam tenentes scilicet, quod non vacent ipso iure beneficia haereticorum, nisi per sententiam, & priuationem, sed primam etiam sententiam tenet Clarus in praxi crim. §. heresis num. 14. & in §. fin. quaest. 73. num. 7. versicul. item clericus haereticus; eandem etiam sententiam ampliauit Pegna Rotae Roman. Decan. in comment. ad directorium inquisitorum commentario 112. versicul. mihi tamen paulo diligentius rem. contemplanti.

Vigesimo primo non solum vacant ipso iure beneficia haereticorum, sed etiam vacant ipso iure beneficia filiorum praefatorum haereticorum, vt est communis opinio teste Lupo de regno Nauarre 5. p. §. 8. per tex. in capitulo Felicis §. quod si quis de penis lib. 6. & refert Couarr. lib. 2. variar. cap. 8. numer. 4. versicul. ceterum, quod filij haereticorum; Salcedus in additione ad praxim Bernardi Diaz cap. 114. versic. quinto filij haereticorum Iulius Clarus in praxi §. heresis num. 14. licet ipse dicat, quod contraria sententia sit equior, & benignior, quam post alios tenet Rebuff. in praxi tit. de modis amittendi beneficia numer. 25. & Simancas de Catholicis institutionibus cap. 29. num. 20. Rota tamen sequuta fuit sententiam primam videlicet, quod propter heresim patris vacent pensiones, seu beneficia filij, etiam prius obtempa, vt fuit resolutum contra Gundisaluum Perez filium Antonij Perez haeretici declarati per sententiam diffinitiuam in sanctissimo inquisitionis officio prolatam in via Conchen. pensionis 6. Martij 1598. coram Peregrino, quod etiam disponitur in bulla 2. Nicolai Tertij in fin. concludunt etiam Hojeda de incompatibilitate beneficior. cap. 23. num. 11. Rojas de haereticis assertionem 44. Guttier. in 9. canon. 30. & 37. libr. 2. Menochius de praesumpt. lib. 5. praesumpt. 33. a num. 16. vsque ad finem vbi late.

Vigesimo secundo vacant, ipso iure beneficia, quae ad praeces haereticorum, aliae personae obtinuerunt, & si scienter illa receperunt ultra vacationem illorum, ipso iure inhabiles efficiuntur ad alia obtinenda per tex. expressum in cap. 2. §. ad haec de haeret. lib. 6.

Vigesimo tertio vacat ipso iure beneficium, per crimen realis simoniae commissae, vt disponitur in extrauaganti cum detestabile de simonia inter communes. Casadorus decif. 5. num. 1. eod. tit. Couarruias in regula peccatum. 2. p. c. 8. num. 8. Caput. decif. 201. p. 1. & decif. 238. par. 3. Rodriguez in sua summa. 2. cap. 56. a num. 16. Nauar. in c. si quando, in except. 4. de rescript. Diaz in praxi crim. cap. 91. prope finem Rebuff. in praxi. tit. de modis amitt. benef. ex num. 35. Rota decif. 405. par. 1. diuers. & si dicit, quod ad hoc, vt sit simonia realis est necesse, quod ex vtraque parte adimpleatur, & non sufficit si ex vna parte adimpletur, vt sit locus vacationi ipso iure.

Vigesimo quarto vacat beneficium ipso iure per crimen laesae maiestatis, vt firmat Rebuff. in praxi. tit. de modis amittendi benef. num. 32. & in tract. de pacific. possessor. num. 201. ante finem, vide Diaz in praxi cap. 119.

Vigesimo quinto vacat ipso iure beneficium propter crimen falsitatis literarum Apostolicarum c. ad falsarium de crimine falsi. Diaz in sua praxi cap. 117. num. 1. & ibi additionator illius Tholos. de beneficio c. 26. num. 12. Rebuff. de pacific. possels. nu. 204.

Vigesimo sexto vacant ipso iure beneficia percipientis Cardinale c. felix §. si qua vero fenda de penis lib. 6. Rebuff. in prax. tit. de modis amittendi benef. num. 39.

Vigesimo septimo idem est in occidente, vel percutiente Episcopum clem. 1. §. a feudis de penis Tholosan. de benefic. c. 26. num. 10. Rebuff. vbi supra.

Vigesimo octauo idem est in assassino c. 1. de homicid. lib. 6. Gabriel. conf. 196. num. 5. lib. 1. Diaz in praxi crim. cap. 96. num. 1.

Vigesimo nono vacant ipso iure beneficia occidentis rectorem suae Ecclesiae cap. in quibusdam 12. de poenis Felyn. in praxi tit. de modis amittendi benef. num. 45. quod etiam extendit Felynus ad occidentes quemlibet clericum, vel parentem, aut fratrem in c. inquisitionis numero 3. 4. & 5. vbi ponit regulam, quod regulariter propter homicidium non vacet ipso iure beneficium, & in dict. num. 5. dicit, quod salit in homi-

in homicidio qualificato Rebuff. vbi supra num. 42. & 43. Tholosan. dict. capit. 26. num. 8. de quorum veritate vide Gabriel. consil. 96. num. 5. & 6. ac per totum. parte 1. & consil. 187. per tot. parte 2. & Diaz iuncto illius additionatore in praxi cap. 44. de homicidio, vbi infinitos allegat, & plura in proposito adducit, vide etiam Puteum dec. 233. lib. 2. Nauar. consil. 43. num. 1. de homicidio Iul. Clarum in praxi §. homicidium num. 16.

Trigesimo si quis carcerauerit clericum donec resignauerit beneficium suum clement. 81. multorum §. quod si inferiores de poenis.

Trigesimo primo si quis se ingesserit administrationi tempore suspensionis c. 1. §. in c. cupientes §. ceterum de elect. in 6.

Trigesimo secundo propter crimen Sodomiae, vt tradit Rebuff. in praxi tit. de modis amittend. beneficia numer. 38. Et licet hanc vacationem inspecto iure communi nullibi expressam reperiam, & facit Nauar. in cap. non inferenda numero 27. quaestione 37. dum dicit, quod Sodomia non inducit irregularitatem, cum in iure expressum non inueniatur, licet Couar. in clement. si furiosus parte prima §. 2. numero 6. in contrarium se inclinet, hodie tamen per consilium Pij V. 70. incipit. horrendum sub data 3. Kalend. Septemb. 1568. expressè ponitur pena priuationis ipso iure, & tradit Salcedo in addit. ad praxim Diaz c. 86. sub littera C.

Trigesimo tertio vacat beneficium ipso iure quando resignans non superuixit per viginti dies iuxta regulam 18. de viginti, nisi fuerit dict. regulæ derogatum, vt late tradunt ibidem Gomez. & Mandosius, post illos latissime Paris. de resign. benefic. lib. 12. per totum.

Trigesimo quarto vacat ipso iure beneficium ob non publicationem resignationis iuxta formam constitutionis Gregorij XIII. de publicandis resignationibus, quæ constitutio est 87. inter constitutiones eiusdem, & plenissima manu declarat Paris. de resignat. lib. 11. per totum.

Trigesimo quinto vacat ipso iure beneficium curatum ob non seruatum formam constitutionis Pij V. incipit in conferendis sub data 15. Kal. Aprilis anni 1566. & est in bullario 32. inter constitutiones Pij V.

Trigesimo sexto vacant ipso iure omnia beneficia illorum, qui pro obtinendis beneficijs se ipsos pro alijs examini supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid consequantur, vel quando impetrant pro se ipsis beneficia cum intentione illa resignandi reseruata sibi pensione, vel non reseruata, ad fauorem aliorum, vt cautur in constitutione 33. Pauli 4. quæ incipit inter ceteras sub data vigesima sexta Nouembris 1557.

Trigesimo septimo vacat ipso iure beneficium per adhesionem, vt si quis adhæreat Antipapæ, aut hæreticis. Rebuff. in concordata in rubr. de regia ad præl. nominat in gloss. verbo vacantibus ante finem versic. trigesimo primo per text. quem allegat in c. olim 25. de accusationibus.

Trigesimo octauo vacat ipso iure beneficium per obitum Papæ collatoris, quando fuit collatum ad beneplacitum illius cap. si gratiosè de rescriptis lib. 6. & diximus late supra in gloss. 12.

Trigesimo nono idem esset quando esset collatum beneficium per Papam in certum tempus limitatum, & lapsum fuisset illud tempus, quia tunc similiter vacaret beneficium, cum limitata causa limitatum habeat effectum l. in agris ff. de acquir. rer. dominio l. age cum Geminiano C. de transact.

Quadragesimo vacat ipso iure beneficium manua-

le per renocationem prouidentis, vel conferentis ad nutum, vt diximus plenè in glossa 5. §. de beneficijs manualibus.

Quadragesimo primo vacat ipso iure beneficium per depositionem, & priuationem capitulo ex literis cap. graue de excessibus Prælatorum Rota decisione 35. de præbendis in antiquis, & Felynus in capitulo ad petitionem numero secundo. de accusationibus Gomezius in regula de impetrant. beneficia per obitum familiarium Cardinal. quaestione septima, numero septimo, & octauo, Caputaqu. decisione 64. parte prima, & decisione 48. & 325. & 327. parte 3. Simonetta de resignationibus quaest. 29. a num. 1. Mandosius in regula 32. Cancellariæ q. 8. num. 13.

Quadragesimo secundo vacat ipso iure beneficium per apprehensionem possessionis de beneficio collato à Papa ante literarum expeditionem Felynus in capitulo. veniens sub numero tertio, ante medium versic. & adde, quod intrans possessionem de accusationibus, de quo hodie habemus rigorosam constitutionem Iulij Tertij sub die 27. Martij 1553. quæ est in Bullario 33. inter constitutiones illius Papæ, vbi etiam se extendit ad obtenta beneficia, de qua constitutione vide Mandosium in regula 27. de non iudicando iuxta formam supplicationis, quaestione tertia, a numero tertio, & quaestione 4. a numero 2. versicul. verum hodie vsque ad finem, & rursus in consil. 66. numero 6. & per totum Rota decisione 205. numero 3. parte prima diuersorum vbi dicit, quod dicta constitutio locum non habet in eo, qui continuat vigore collationis ordinariæ prius factæ, sed in eo, qui in possessionem ingreditur vigore supplicationis.

Quadragesimo tertio vacat ipso iure beneficium retinentis indebitè scripturas spectantes ad Cameram Apostolicam, & illas non restituentis, nec non scientis, & non reuelantis, vt in constitutione 24. Iunii 111. incipienti cum acceperimus anno 1552. die verò vltima mensis Aprilis continetur, & de detinentibus bona Palatii Apostolici vide constitutionem 6. Alexandr. VI. & constitutionem primam Clem. VII.

Quadragesimo quarto vacant ipso iure beneficia offendentes litigantes in Romana Curia, eorumque Iudices, Aduocatos, & Procuratores, vel Notarios, vt cautur in constitutione Alexandrina, quæ est vndecima inter constitutiones Alexandri VI. incipit in eminenti Sedis, de qua constitutione tractat Puteus decisione 102. & 103. & 104. libro primo, & Rota decis. 166. parte 1. diuersorum per totam Mandos. consil. 60. & consil. 61. vbi plura dicit circa declarationem illius.

Quadragesimo quinto vacat beneficium ipso iure, quando aliquis infordeat in excommunicatione per annum, & amplius, quia tunc excommunicatus citabitur coram iudice ad allegandum quas defensiones habeat vt hæreticus declarari non debeat iuxta text. in cap. cum contumacia de hæreticis in 6. cui concordat l. 32. titul. 9. Partita prima, quod si nullum alleget impedimentum, nec iustam causam, quæ ei suffragari possit declarabitur hæreticus, & consequenter esset beneficiis Ecclesiasticis priuatus cum hæreticus ipso iure priuatur illis, vt supra in 20. casu vacationis ipso iure, & hanc practicam docet Gundisal. Villadiego in tractat. de hæreticis quaest. 22. in fine. Anania, & alij citati per Ignatium de Salcedo in additione ad praxim Bernardi Diaz capitul. 116. num. final. in fine.

Quadragesimo sexto vacat ipso iure beneficium per decretum, veluti quando Papa conferret beneficium alicui, & apponit in ipsa collatione decretum, quod infra menses sex primum beneficium in illius manibus

manibus dimittat, alias eo ipso vacet secundum, aut simili clausula de solutione facienda, aut literis infra certum tempus expediendis, vel alias sub eadem vacationis poena apponatur, nam si non adimplet cum forma decreti ipso iure, vacat ultimum beneficium collatum vigore dicti decreti: Egidius decisione 755. in principio, & fuit resolutum in vna Vicen. Canonis 5. Iunij 1590. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio, & in alia Illerden. Canonis 1597. coram eodem, Rota decis. 12. de re iudic. in nouis Rota decis. 8. numer. 1. & decis. 13. de re iudic. in nouis.

Quadragesimo septimo vacat ipso iure beneficium per malam promotionem ad ordines, veluti si beneficiatus, qui primam Tonsuram, vel minores ordines habens promotus fuerit ad maiores, cum alias fuerit inhabilis ex aliquo vicio, crimine, aut defectu, vel extra tempora a iure statuta, vel absque veris sui ordinarij dimissorijs literis, aut per saltum, vel furtive, aut sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonij, aut ante aetatem, aut non seruatis temporum interstitijs, &c. quia si in dictis ordinibus ministrare praesumpserit non solum efficitur irregularis, sed etiam beneficia obtenta vacabunt ipso iure, vt nouiter sancitur per constitutionem Sixti Quinti incipientem sanctum, & salutare sub data nonis Ianuarij 1588. quae constitutio si sit derogata statim dicam in sequenti.

Quadragesimo octauo vacat ipso iure beneficium per confidentiam, vt pote quando aliquis resignat alicui beneficium, sub confidentia, quod resignatarius postea resignet alteri personae resignati, dilectae vel in alijs casibus contentis in constit. 109. Pij IV. incipienti Romanum Pontificem subdata 17. calend. Nouembris anno 1564. & in constit. 87. Pij V. incipienti intollerabilis subdata Calen. Iulij anno 1599. quae constitutiones poenam vacationis ipso iure infligunt, de quibus constitutionibus plene scripsit Parisius in suo tractatu de confidentijs: & praesertim in tractatu de hac vacatione in quaest. 58. per totum.

Quadragesimo nono vacat beneficium ipso iure in omnibus casibus, in quibus fundator illius ita disposuit, veluti ob non residentiam, vel per affectuionem alterius simplicis beneficii residentiam non requirentis, ac in alijs casibus fundatori bene visis Caputaq. decisione 190. numero primo, parte secunda, nam fundator potest in fundacione beneficii imponere leges, & condiciones, quas voluerit capitul. praeterea il. 2. de iure patronatus cap. quanto de censibus Rota decisione prima, de praebendis in nouis Ioan. Guttierrez consil. 1. num. primo, & septimo, num. primo, bene Nauar. in consil. 8. de praebendis incipit Ecclesia collegiata num. primo, & tertio.

Quinquagesimo vacat beneficium ipso iure per nonnam erectionem, & creationem Bonifacius Vitalinus in clement. fin. de re scriptis, & post gloss. final. ibidem, & communiter omnes Geminian. consil. 69. numero primo, & dixit in gloss. 9. in §. fin. de beneficijs nouiter creatis num. 50. beneficia namque non nascuntur, sed creantur, & fiunt Cassador. decisione 7. & 8. de iure patronatus.

Quinquagesimo primo addi potest vacatio ob malam valoris expressionem iuxta ea, quae dixi in §. 2. huius gloss. num. 77. & 78.

Quinquagesimo secundo vacat ipso iure beneficium quando ex aliqua constitutione, vel statuto particulari, seu municipali inducitur vacatio ipso iure alicuius beneficii per affectuionem secundi quando alias non vacaret de iure communi, & consuluit Ferretus consil. 112. incipit D. Caro. numero tertio, ac per totum lib. ubi conclusit, quod praeterea in Civitate Venetiarum vacant beneficia simplicia nul-

lam residentiam requirentia per affectuionem Plebanatus, idemque pariratione dicendum erit de consuetudine Ferretus dicto consil. 112. sub numero primo, & secundo, & fuit decisum in vna Calaguritana, beneficii de Nauarete 20. Iulij 1588. coram Illustrissimo Domino Pamphilio.

PRAXIS VARIATIONIS IN Praesentando in iure patronatus.

RESOLVT. CCCCLXIII.

- 1 Patronus laicus potest variare, & plures successiue praesentare, secus in ecclesiastico num. 3.
- 3 Praesentatio ecclesiasticorum habet vim electionis, secus in praesentatione laici num. 4.
- 5 Clerici melius, & facilius possunt inuenire, & noscere idoneos.
- 6 Apostulatione potest variari.
- 7 Si actus praesentationis non est perfectus etiam ab ecclesiastico potest variari.

Quae differentia sit inter patronum laicum, & ecclesiasticum.

- 1 Patronus laicus potest variare, & plures successiue praesentare cap. quod autem, & capit. pastoralis de iure patronatus; patronus autem ecclesiasticus variare non potest capitul. cum autem ubi gloss. penult. de iur. patronat. & doctores in practicitatis locis, & facit gloss. in c. unico in verbo ecclesiasticus de iure patronat. libr. 6. & ibi Io. Andreas Perrus de Anch. & alij Abb. in dicto capit. quod autem Calder. consil. 16. de iure patronat. Rocch. de Curte de iure patronat. in verbo honorificum quaest. 9. & 10. & late Lambertin. de iure patronat. libro 2. part. 2. quaest. 7. artic. 1. rationes autem diuersitatis plures ponuntur a doct. supradictis; tu dic rationem esse, quia praesentatio Ecclesiasticorum habet vim electionis, in qua electione non cadit variatio, quia statim electo acquiritur ius in re capit. publicato ubi gloss. & capit. quod sicut de elect. sed in praesentatione laici secus est, quia praesentatus tunc tantum acquirit ius ad rem, item alia potest esse ratio, quia clerici facilius, & melius possunt inuenire, & noscere clericos idoneos, quam laici, qui cum sint extra clericalem militiam possunt titubare, ut per Lambertin. ubi supra, & ex hoc cum laici possint variare habent tantum quadrimestre, Ecclesiastici vero, qui variare nequeunt semestrem.
- 6 Item est notandum, quod a postulatione potest variari cap. bone il. 2. de postulat. praelat. & ibi Abb. num. 12. vide Ioan. Andr. in cap. mutare de regul. iur. libr. 6. & patroni laici possunt variare si procedat per viam scrutini etiam publicato scrutinio Abb. in dict. cap. publicato n. 5. de elect. vide Lamber. ubi supra art. 2. aduertat tamen, quod si actus praesentationis non fuit perfectus, quia deficiat aliqua ex personis requisitis de necessitate ad perfectionem praesentationis, vel aliud, tunc etiam patronus Ecclesiasticus poterit iterum canonicè praesentare, & non dicitur variare cap. ult. de iure patronat. Lambertin. ubi supra art. 3. quia tali casu non potest dici perfecta praesentatio. Eadem ratione poterit patronus Ecclesiasticus si praesentauit coram eo, qui non habet ius instituendi praesentare iterum alium habenti ius instituendi Cardin. in clement. 1. quaest. 9. de iure patronatus, idem erit si patronus nulliter praesentauit ratione collegij Ecclesiastici, tunc enim poterit alium cum collegio praesentare, vt per Lambertin. ubi supra art. 6.

RESO-